

Beogradske Novine

Broj 13.

BEOGRAD, nedjelja 30. januara 1916.

GODIŠTE II.

UREDNIŠTVO i UPRAVA: BEOGRAD, ČUBRINA ULICA 3.,
TISKARA: ULICA VUKA KARADŽIĆA br. 26.

SVI SE DOPISI ŠALIJU NA ADRESU:
„BEOGRADSKE NOVINE“, ETAPNA POŠTA 131.

RATNI IZVJEŠTAJI.

Izveštaj austro-ugarskog generalnog štaba.

Potpun mir u Croj Gori.

K. B. Beč, 28. januara.

U svim mjestima Crne Gore, kao i u krajevima oko Skadra, vlada potpun mir. Najveći dio crnogorskih četa već je razoružan. Pučanstvo je predusretljivo prema austro-ugarskim četama.

Napredovanje u Arbaniji. — Veliki ratni pljen u Crnoj Gori.

Zvanično se javlja.

K. B. Beč, 29. januara.

Balkansko bojište:

Naše su čete posjele Lieš i jadransko pristanište Sv. Ivan Meduanski. Nagjen je veliki ratni plijen.

U Crnoj Gori je stanje nepromijenjeno mirno. Iz pojedinih mjesta zemlje javlja se, da je pučanstvo sa radošću pozdravljalo dolazak naših četa. Do sada je zaplijenjeno oružja — računajući i plijen sa Lovćena — 314 topova preko 50.000 pušaka i 50 mašinskih puški. Do sada još nije završeno brojanje predatog oružja.

Znatni ruski gubici na Dnjestru.

Rusko bojište:

Mostna brana sjeverozapadno od Uscieczko na Dnjestru, snažno je napadnuta danas prije podne. Hrabra posada odbila je neprijatelja. Bojište je pokriveno ruskim lješevima. Na fronti Strype pojavila se juče jedna neprijateljska avijatičarska eskadra. Od 11 ruskih aeroplana, preciznom vatrom naše artiljerije uništena su dva aeroplana, a tri su znatno oštećena i primorana odmah da se spuste iz neprijateljevih odbranbenih položaja. Kod Berestjanye na Styr-u odbile su naše pojske straže jake ruske izvidnice.

Talijansko bojište:

Ništa novog.

Zamjenik glavara glavnog stožera podmaršal pl. Höfer.

Izveštaj turskog glavnog stana.

K. B. Carigrad, 28. januara.

Brzobjavna agencija „Milli“ javlja iz turskog glavnog stana:

Irakška fronta:

Nikakva promjena.

Kavkaska fronta:

U centru je neprijatelj napao naše predstraže, ali je odbijen i ostavio je veliki broj zarobljenika.

Dardanelska fronta:

Tri bombe, koje su 27. januara bačene sa naših vazduhoplova na neprijateljski monitor, koji je bio otvorio vatru na Akbaš, pogodile su upravo monitor, zapalile ga i monitor je u plamenu, sa mukom uspio, da se skloni u zaliv Kephalo, na ostrvu Imbros. Naši avijatičari dali su se u potjeru za monitorom i razvili su borbu sa jednim neprijateljskim brodom i trima torpedorazoračima, koji su pohitali u pomoć monitoru. Jedan neprijateljski torpedorazorač je pogogjen; jedan od naših avijatičara bacio je nekoliko bombi na veliki neprijateljski torpedni brod koji je takogje pobjegao u zaliv Kephalo.

Ruska ofenziva.

Beč, 22. januara.

Iz Czernowicze saopštava „Gazeta Wicczorna“, da se tamo u velikom broju neprekidno dovode sa ratišta ruski zarobljenici. Gubici, koje je ruska vojska pretrpila u Besarabiji pri svojim dosadašnjim napadima, strahoviti su po pričanju samih zarobljenika. Iz njihovih podataka izlazi, da se iz tatarskih četa sastavljena tako zvana divlja divizija bori sa najvećom žestinom. Ruski časnici, koji su zarobljeni, pričaju, da se sada ruska ofenziva izvodi sa daleko jačom snagom i upornijom izdržljivošću, nego li prošle godine u Dukla Klancu i prokopu Užoka. Višednevne počinke, kojih je bilo u borbama na raznim mjestima izmegju Toporoucza i Rarancza, svode se doista na to, što su neprestano dovlačena nova pojačanja, da bi se popunila praznina, koja je postala uslijed ogromnog krvoprolića i velikih žrtava. Ovim se sa svim otvoreno priznaje naša sjajna odbrana od neprijateljskih napada.

O kapitulaciji Crne Gore.

Ženeva, 29. januara.

Ovdje su očekivani izvještaji o toku pregovora za zaključenje mira izmegju Austro-Ugarske i Crne Gore, kada su iznenada stigle vijesti o bjegstvu kralja Nikole u Francusku. Francusko i talijansko novinstvo nezna, kako da objasni položaj; vjeruje se samo toliko, da o nekom ozbiljnom otporu od strane crnogorskih četa nemože više biti ni pomena. Princ Mirko, koji je ostao u Crnoj Gori, izvesti će do kraja kapitulaciju crnogorske vojske. Naročito pak pada u oči, da se kralj Nikola odlučio, da se skloni u Francusku, gdje je u francuskim bankama deponovao njegov novac.

Gospodar Jadrana.

Talijani su stupili u rat, prije svega, da oslobode neoslobodjene talijanske krajeve, a zatim da za sebe i izvojuju gospodarstvo na Jadranu. Prvu tačku svoga programa, ispisanu krvlju, isto će tako malo ostvariti, kao i drugu tačku; baš na protiv, osvojenje Lovćena i podčinjene Crne Gore, čine jednom za svagda kraj talijanskoj vlasti na Jadranu. Gospodar u Jadranskom moru je austro-ugarsko ratno brodogradnja, i ostati će to i u buduće. Ono je bilo gospodar u Jadranu, još od početka samoga rata, i ako je jedna jaka englesko-francuska flota plovila u Jadranu, a od maja mjeseca prošle godine pridružila joj se i talijanska flota. U povijesti je često bio slučaj, da flota, kojom se mudro upravlja, može mnogo pripomoći svojoj zemlji, da se izvojuje povoljan kraj, ali nikada još nije bio slučaj, da se flota, koja je i po broju brodova i po broju topova mnogo slabija od protivničke, održi prema nadmoćnijem neprijatelju i izvodi operacije, kao da neprijatelj i ne postoji. Pregledajmo samo šta je mala austro-ugarska flota u toku ovoga rata učinila: njeni lovci, podmornice, poslale su na dno Jadrana velike engleske, francuske i talijanske ratne brodove, i time su učinile, da se moćni neprijateljski brodovi ne usuguju više da uplove u vode, u kojima stražare ove podmornice. Prema svima ogromnim gubicima neprijateljskim stoji samo kao naš gubitak mala krstarica „Zenta“, koja je imala da podijeli megdan sa jednom nadmoćnom neprijateljskom flotilom, i čiji su topovi pucali još i onda, kada je voda zapljuskivala unutrašnje zidove krstarice. U svojim smjelim putovanjima, koja su činjena duboko u Sredozemno more, bile su austro-ugarske brze krstarice i torpedi često u opasnosti, da budu napadnuti od neprijateljske flotile. Ali one su uvijek hrabro ujedale oko sebe i probijale su se: duh, koji vodi krmu na austro-ugarskoj floti, drukčiji je nego onaj, koji vlada na talijanskoj floti. Potopljene su istina i austro-ugarske podmornice, ali nije bio nijedan slučaj, da se koja od njih predala, kao što su to talijanske podmornice činile, od kojih se jedna još u početku samoga rata predala jednom austro-ugarskom torpedu, i ne pokušavajući da da otpora, ističući odmah bijelu zastavu, a posada je još klicala i „Vivat Austria“.

Nažalost austro-ugarskoj floti nikako nije bilo sugjeno, da podijeli megdan na otvorenom moru sa zajedničkom neprijateljskom flotom, jer je ova flota iz straha od podmornica smatrala, da je bolji princip

predostrožnost, nego kuraž. Ali zato je carska i kraljevska flota imala dosta prilike, da podijeli megdan sa teškom artilerijom, koju su postavili Englezi i Francuzi na Lovćenu, a koja se borba svršila time, što su baterije sa carske i kraljevske flote uništile engleske i francuske baterije postavljene na brijegu visokom 1750 metara. Englezi i Francuzi prije kapitulacije pokušavali su svaki čas na Lovćenu da zauzmu bolje i povoljnije položaje, ali im to nije polazilo za rukom. Isto tako nije polazilo za rukom ni njima ni Talijanima, da snabdjevaju Srbiju i Crnu Goru sa hranom, jer su carske i kraljevske krstarice, torpedi i podmornice stalno bile na oprezi, i ne zadovoljavajuću se samo time što su uništavali pojedine transportne brodove, nego uništavahu i čitave flotile snabdjevene životnim namirnicama. To nisu mogli da spriječe ni engleski, ni francuski, ni talijanski ratni brodovi, i zato je morala biti napuštena zamisao, da se snabdjeva hranom iz Italije Srbija, i naročito Crna Gora, i ako su se sa te strane sve češće i glasnije čuli vapaji za pomoć. Velika moćna flota sporazumnih sila nije imala ni energije ni snagu, da pruži ruku pomoćnicu svojim ratnim drugovima, koji umirahu od gladi, i to isključivo samo zato, što je gospodar u Jadranu jedino austro-ugarska flota, a ne flota sila sporazuma.

Ova činjenica je naročito dokazana, poslije zauzeća Lovćena, čijem je zauzeću pripomogla najviše akcija artilerije sa ubojnih brodova hapsburške flote. 8. januara počela je vatra sa ratnih brodova na Lovćen, i pod zaštitom ove vatre probijale su sebi put hrabre austro-ugarske čete na strmi brijeg. 11. januara istaknuta je na Lovćenu zastava pobjedilaca. Tri dana dakle imala je na raspoloženju flota sila sporazuma, da pruži pomoć hrabrim Crnogorcima. Cio svijet je odjekivao od artilerijske pucnjave sa austro-ugarske flote, i samo zapovjednici engleskih, francuskih i talijanskih ratnih brodova nisu ništa čuli od ove paklene vatre. To najbolje dokazuje, da se oni nisu usugjivali da prigru austro-ugarskoj floti, da od nje otmu gospodarstvo u Jadranu, i to može poslužiti kao najbolji dokaz, da za nadmoćnost flote nije od značaja broj brodova, nego duh, koji vlada kod momčadi i koji komanduje: na austro-ugarskom ratnom brodogradu vije duh Tegetthoffa, koga Talijani pamte još od pomorske borbe kod Visa.

Rogjen-dan cara Wilhelma u Beogradu.

Toplo je proljećnje sunce ožarilo Beograd 27. ovog mjeseca. Svjetla i radosna je bila priroda, svjetlo i radosno je bilo osjećanje svakog Nijemca. To je bio jedan od najsvjetlijih njemačkih dana. Carev dan! Sedamdeset milijona njemačkih srdaca na ovaj dan obratilo je svoju pažnju caru, i molilo je od Svemogućeg sreću i blagoslov za njegovu krunisanu glavu. Srdačno i sa iskrenim osjećanjem pridružuju se u tim molovima i svi narodi savezne Austro-Ugarske, u čijim se srcima takogjer gaji najtoplije osjećanje prema caru Wilhelmu.

Naporima zapovjednika njemačke etape komande, gospodin barunu Wrangel-u pošlo je za rukom, da uz pomoć njegovih podčinjenih učini što je bilo potrebno, da se ovaj dan dostojno proslavi. U 1/211 održana je u bivšoj srpskoj vojničkoj crkvi (Voznesenska crkva) služba Božija, kojoj su pored njemačkih vojnika, koji se nalaze u Beogradu, prisustvovali i časnici ovdašnjih carskih i kraljevskih vojnih vlasti. Za vrijeme službe bila je divna slika u crkvi. Sjajne

časničke uniforme, i sive vojničke uniforme prelivale su se u bijelo-plavo i crno-bijelo odjelo njemačkih milosrdnih sestara. Kada se izgubio i posljednji akord lijepo otpjevanih crkvenih pjesama, održao je bolnički sveštenik g. Strebel gotovo poetski govor o ličnosti cara Wilhelma, ocrtavajući njegova velika djela za njemački narod, dajući izraza iskrenom poštovanju i toploj ljubavi, koju svaki Nijemac gaji prema svome caru.

U 1/26 po podne, zapovjednik njemačke komande gospodin kapetan barun Wrangel, priredio je u njemačkoj kasini večeru, na kojoj je bilo pozvano 34 zvanice. Trpezarija nekadašnjeg generalisima srpske vojske vojvode Putnika bila za tu cilj naročito dekorisana. U lijevom uglu stajala je umjetnički izrađena mramorna bista cara Wilhelma, a sto je bio okičen zastavicama saveznih država. U pročelju stola sjedio je domaćin, kapetan barun Wrangel, s jedne strane Njegova Preuzvišenost gospodin generalni guvernener podmaršal grof Salis-Seewis, sa lijeve strane zapovjednik mosne brane i gradski zapovjednik generalmajor Kuhinka, i šef generalnog štaba podpukovnik Otto Gellinek; zatim šef njemačke poljske bolnice dr. Kaufhold, i carsko i kraljevski generalni konzul pl. Gergey i drugi. S domaćinove desne strane sjedio je zapovjednik tvrgjave generalmajor Roehn. U prijatnom razgovoru počela je večera. Ad hoc sastavljeni gudački orkestar njemačkih vojnika iveseljavao je prisutne svojim divnim sviranjem. Kada je iznijeto pečenje ustao je kapetan gospodin barun Wrangel, i nazdravio je sa nekoliko toplih riječi Njegovom Veličanstvu caru i kralju Franji Josipu. Sa oduševljenjem uskliknuše svi prisutni tri puta živio. Orkestar je svirao carevku, koju svi prisutni stojeći saslušaju. Zatim je dožao red na govor Njegove Preuzvišenosti gospodina generalnog guvernenera. Biranim riječima Preuzvišeni je gospodin prvo zahvalio gospodinu kapetanu baronu Wrangelu na zdravici, kao i na pozivu na današnju svečanost, ističući u isti mah i značaj ove svečanosti.

„Na cijelome frontu“, završila je Njegova Preuzvišenost svoj govor, „od Rige pa preko Carigrada do sirijske pustinje, čuje se danas, uz prasku pušaka i topova, i oduševljeno klicanje savezničkih vojnika Vašem monarhu: Ave Caesar! I mi svi, koji se svuda borimo rame uz rame sa Vama, pridružujemo se klicanjima junaka. Njegovo Veličanstvo, Vaš uzvišeni monarh car Wilhelm drugi neka živi, živi, živi!“ Burno klicanje živio nadglasilo je pjesmu „Heil Dir im Siegeskranz“, koju je orkestar počeo da svira. U 7 sati razigloše se gosti iz gostoljubivog doma njemačkog zapovjednika.

Svečani je dan završen neobičnom lijepom svečanošću koju je priredilo njemačko garnizono odjeljenje u hotel „Slaviji“. Hotelska sala bila je efektno ukrašena zastavama saveznika i grbovima njemačkih saveznih država. Vojnici i gosti za svima stolovima sa nestrpljenjem su čekali početak. I očekivanja nisu prevalila. Sve je tako lijepo izvedeno da će svi prisutni sa prijatnom uspomenu zapamtiti ovu svečanost. 12 vojnika napravili su špalir pred ulazom u hotel, da prijavljenu visoku posjetu dostojno dočekaju. Odmah posle 8 sati prispjeli su Njegova Preuzvišenost gospodin generalni guvernener podmaršal grof Salis-Seewis sa gospodinom kapetanom barunom Wrangelom, kao i gospoda generali Kuhinka i Roehn, i podpukovnik Gellinek. Po dolasku gostiju počela je svečanost. Poslije lijepo odsvirane tačke na glasoviru, podčasnik gospodin Strobell izišao je na pozornicu i sa nekoliko jedrih riječi dao izraza oduševljenju, koje njemačka vojska osjeća povodom carevog rogdendana. Lijepi je govor burno pozdravljen, i gosti su srdačno čestitali govorniku. Slijedovahu žive slike, pjesme i sviranje na glasoviru. Svaka tačka programa izvogjena je umjetnički, daleko od dilentantizma. Naročito se sviđilo ukrštanje zastava, koje je simbolički predstavljalo bratstvo saveznika, kao i prigodna deklamacija, koju je sastavio i deklamovao bolničar Schulz. Pri čaši piva ostali su gosti do kraja cijelog programa. Kada se izgubio i posljednji akord „savezne pjesme“ (Bundeslied), koju su svi prisutni pjevali po ariji austrijske carevke, održala je Njegova Preuzvišenost gospodin generalni guvernener još jedan kratak govor.

„Hvala drugovima vojnicima“, rekao je Preuzvišeni gospodin, „na prijatnim časovima, koje nam pružite. Vi ste dokazali, da su i Vaša srca

isto tako zlatna kao i srca onih, koji su u boji štu. I kao što se veli u dvjema posljednjim strofama pjesme, koju baš sada otpevaste:

„Njemačka i Austrija stoje zajedno,
„Svet je, svet je ovaj savez!
„On će to vječito i ostati“.

Sa oduševljenjem i dubokim osjećanjem saslušaju vojnici kratki govor Njegove Preuzvišenosti.

Pošto je završen utvrgjeni program, počelo je pravo veselje i do duboko u noć zabavljahu se hrabri ratnici.

Proslava rogdjen-dana cara Wilhelma u Beogradu bio je nov dokaz opšte ljubavi, koja se gaji prema ovom velikom caru u saveznim mu državama.

Dalmatinci kod cara i kralja.

K. B. Beć, 29. januara.

Car i kralj je primio danas u podne, u prisustvu zemaljskog namjesnika grofa Attensa, deputaciju zastupnika sviju dalmatinskih opština, koju je predvodio predsjednik sabora Ivčević, a kojoj se pridružile i najviši predstavnici crkvenih vlasti, narodni zastupnici i druge ugledne dalmatinske ličnosti, a među njima i bivši zemaljski namjesnik Dalmacije barun Nardeli.

Kada se Njegovo Veličanstvo car i kralj pojavilo u sali pozdravljen je sa burnim klicanjem „živio“. Zatim je zemaljski namjesnik Ivčević uputio nekoliko riječi caru i kralju i između ostalog rekao: Mnogobrojni i moćni neprijatelji napali su na staru hapsburšku monarhiju, da je iz osnova potresu. Ali i pored svega toga, monarhija je uzdignuta čela, hrabrošću svojih četa, rame uz rame sa svojim saveznicima, ne samo odbila sve neprijateljske napade, nego je u neprijateljskoj zemlji izvojevala i epohalne pobjede. Ove velike pobjede imaju u glavnom da se pripisu osjećajima ljubavi i vjernosti, koju svi narodi monarhije osjećaju prema caru i carskoj kući, i koji se u času opasnosti okupiše oko prijestola, i zajednički se, srčano, spremni na sve žrtve boriše za cara i domovinu, pokazujući pri tom historijsko junaštvo. U ovom divnom vijencu nije izostala ni kraljevina Dalmacija, čiji su sinovi, prožeti još od starina osjećajima vjernosti prema caru i carskoj porodici, i ispunjeni ljubavlju za domovinu, ušli u ovaj rat sa oduševljenjem i junaštvom, da ispune svoju domovinsku dužnost. Isto tako kao što ljubav za domovinom ispunjava čio hrvatski narod, koji se na svima bojištima, na suhu i na moru, bori za milostivog cara i kralja, za monarhiju i za ljubljenu domovinu, naročito se bore sinovi Dalmacije sa ogorčenom dušom i sa žarkim patriotizmom protiv neprijatelja, koji bi htio našu grudnu da otme od vlasti Vašeg Veličanstva, i da je rasparča. Zato je Dalmacija sa neopisanim oduševljenjem pozdravila sjajne pobjede, koje su ne samo uništile paklene neprijateljeve namjere, nego i osvojenjem Lovćena osigurale dragu nam Boke Kotorsku od sviju neprijateljskih napada, kao i utvrdile i uvećale moć monarhije na Jadranu.

Govornik je zatim izrazio caru osjećanja tradicionalne vjernosti i privrženosti i molbu sviju Dalmatinaca, od Arbe do Spiča, da Njegovo Veličanstvo izvoli primiti najponizniji podanički pozdrav.

Govornik je završio: „Prožeti uvjerenjem da samo pod žezlom Hapsburga i da samo u okviru ove velike i moćne monarhije mogu biti ispunjena sva njegova očekivanja, i date garancije za njegovo uspjavanje i nacionalni napredak, moli pučanstvo Dalmacije Vaše Veličanstvo, da mu izvoli i nadalje pružiti najviše, roditeljsko staranje, da bismo mogli postati jaki i napredovati, za dobro naše, za dobro cijele monarhije i na slavu i čast svetle krune Vašeg Veličanstva“. Ivčević je završio govor uzviknuvši tri puta „živio“, i svi članovi deputacije pridružili su se u tome klicajući caru.

Car je odgovorio slijedećim riječima:

„Sa zadovoljstvom vidim delegate moje kraljevine Dalmacije okupljene u ozbiljnom času oko mene, iradosnim srcem čuo sam vaše riječi, koje su mi iznova dale dokaza već vaše davnašnje vjernosti i naklonosti. Odazivajući se sa oduševljenjem mome pozivu sinovi Dalmacije pokazali su velika djela junaštva i požrtvovanja. Uvječani slavom stoje sinovi Dalmacije već mjesecima u prvim redovima, tamo gdje treba odbiti nalet brojno nadmoćnijeg neprijatelja, koji sa halapljivošću pruža svoju raku i na njemu grudnu. Sa njima se takmiči cjelokupno pučanstvo zemlje, u težnji, da se pred teškoćama rata dragovoljno odriče mnogo čega, samo da bi u patriotizmu takogjer do-

General Borojević hrvatskim vojnicima.

Profesor Lovrić piše u „N. Jedinstvu“ 14. januara:

Dan je ovo blaženoga zadovoljstva i slave sinovima junačke Dalmacije. Danas je u priznanju neumrlom nam vogje bljesnulo cijelo biće Dalmatinaca od gordoga ponosa, koji izvire iz nečuvana junaštva. Da, silni lav od Karpata, i oro hladne Soče, on — ponos i dika prejasnoga Prijestolja, on — slava naroda hrvatskoga, naš Borojević došao je, da vidi, da čestita, da se divi svojim Dalmatincima.

Ponosom pobjeditelja vogje stupa pred svoje hrvatske junake. Izgleda kao mladić; rekao bih: u junaštvu svojih sokolova pomladio se. Iz glave mu sijevaju lijepe, bistre, velike oči, u njima čitaš mu i energiju, vjeru i ljubav prema ljubljenoj Vladeru i Domovini. Razumiješ, po sebi ti se nameće da primjećuješ, da je on u ovoj svjetskoj katastrofi, najveći i najbolji predstavnik ispred uzvišenoga Prijestolja vazda vjernoga našega naroda. Kada ga samo ugledaš od sebe ti se odkida uzklík: On kako, svi će tako!

Slavni je vogja najprije pozdravio lovorom ovjenčane časnike dalmatinske regimente br. . . .

„Došao sam, tako on, da vidim, da čestitam, da se divim junačkim, nečuvanim djelima, što ih je regimenta počinila ovdje na Soči, osim onih na Balkanu. Hvala vami, moja gospodo, u prvome redu, vami junacima regimente br. . . . Kada je god neprijatelj napao dalmatinske regimente ili u opšte moje Dalmatince, ja sam mogao spokojno da spavam, bio sam uvjeren, da ćete poznatim junaštvom neprijatelja hametom potući. Ja sam svako i pojedino Vaše junačko djelo javio Njegovu Veličanstvu. Dogodilo se što mu drago, siguran sam, da ćete se i unaprijed junački boriti kao i do sada.“

Za tim će materinjom riječi nagovoriti momčad, naše sokolove:

„Dragi vojnici, sokolovi moji! Došao sam, da vas pozdravim, vas slavnu djecu junačke regimente br. . . . Gdje god stoji Dalmatinac siguran sam, da tamo neprijatelj neće provaliti liniju. Preko Dalmatinaca ne može ni sam vrag da progje. Vi ste u svako doba vršili veličanstveno svoju dužnost, proljevajući plemenitu svoju krv za Cara i Domovinu. Pokazali ste Talijanima što su Dalmatinci. Vaša su junačka djela poznata ne samo po cijeloj monarhiji, nego i čitav svijet pozna junake na Soči, u kojima ste vi u prvome redu. Hvala svima, jer je svaki od vas junak! Siguran sam, da ćete i opet neprijatelju pokazati kako Dalmatinac junački lije krv za svoga Cara i Domovinu. Vi ste Hrvati, a i mene je rodila majka hrvatska. Hvala vam još jednom! Živili moji sokolovi!“

Dok na ovo urnebesko zaoriše grla bratska — hrvatska Živio Njegovu Veličanstvu Caru i Kralju, pa neumrlome vogji, stupio je pred Nj. Preuzvišenost proslavljeni major Turudija, pa ga zamoli za daljnje zapovjedi. Na to će Njegova Preuzvišenost general Borojević hrvatski: Živio Turudija! Onaj u kojemu bije hrvatsko srce, kao u naših junaka, mogao je da osjeti čar, milinu, značenje, moć ovoga pozdrava.

Sada su čete, uz marš: „Junak sam iz Like“ defilovale pred našom dikom i ponosom. Kada smo im na čelu gledali našega Turudija, pred zjenicama duha proletjela nam je cijela povijest njegovih junačkih djela —; bili smo do suza dirnuti. Sokoli naši stupali su junački isprseni. Iz očiju im sijevao ponos, a na usnicama titrao im se osmjeh zadovoljstva, kao da je svaki svojemu Borojeviću htio da reče: „Il u vatru, il u boj: dušom-tijelom svak je tvoj! Krv i život, sve za Cara, sve za Dom!“

Na rastanku reći će nam Nj. Preuzvišenost: „U mojim brigama, koje me zaokupljaju kao vogju ovaj dan je meni svečani dan.“ Onda će po drugi put dužim nagovorom udostojiti i moju

malenkost, pak će mi na kraju: „Radujem se i osobita mi je čast, što sam Vas mogao i lično upoznati.“ Naš slavni vogjo, ako si se udostojao da i u meni počastiš tvoje Dalmatince, kao svaki i ja Ti kličem gromko u ime sviju sinova obala sinjeg nam Jadranskog mora: „Mi se gordo ponosimo, nami je čast prevelika, što Tebe vogjom imamo!“

Slom Crne Gore.

Kako se u Rusiji smatra crnogorsko polaganje oružja.

„Rundschau“ u dopisu iz Stokholma saopštava: Odlazak Kralja Nikole u Francusku razno se tumači u Petrogradu. Zvanični krugovi opominju, da se ovaj događaj ocjenjuje sa obazrivošću i izjavljuju, da je za sada još nemoguće dobiti jasnu sliku. S jedne se strane tvrdi, da je kralj Nikola osjetio uslove Austro-Ugarske kao ponižavajuće, pa da je s toga odputovao, što bi značilo da su pregovori prekinuti; s druge se strane megjutim tvrdi, da odlazak kraljev nikako ne znači, da su pregovori prekinuti.

Sveslovenski krugovi uzimaju rad kralja u zaštitu i rasturuju vijest, da su neki ministri iza legja kralja Nikole uputili Austro-Ugarskoj ponudu za mir. Ali se svakako ne odriče, da je s ruske strane, naročito preko velikih knjeginja kćeri Nikolinih, činjen jak pritisak na kralja, koji je odlučno utjecao na držanje kralja Nikole.

Ruska štampa prima najnovije vijesti sa mješovitim osjećajima i izjavljuje mišljenje, da te vijesti samu stvar ni ukoliko ne mijenjaju. Balkanska je politika entente pogrješna i pored svih zlih događaja ništa se ne čini da se ona popravi. „Novoje Vremja“ i dalje napada oštro Italiju, kojoj pripisuje glavnu krivicu za „Balkansku paniku“, koja je obuzela ententu. „Birževija Vjedomosti“ poziva Italiju, da sad preduzme energične mjere i da se sjeti, da će produženi neuspjesi jednog saveznika utjecati nepo-

Podlistak.

General pješadije pl. Vojnovich.

U sred žestokih borbi svjetskoga rata, u vremenu, kada se sudbina Evrope odlučuje, gotovo je neopaženo istupio iz aktivne službe čovjek, koji je svojim radom zaista zaslužio, da mu se na ovom mjestu spomen podigne. 1. januara 1916. je general pješadije pl. Vojnovich predao upravu c. i k. vojne arhive general-majoru pl. Hven-u, i time je završio njegovu djelatnost kao direktor ratne arhive. General pješadije pl. Vojnovich vodi porjeklo iz stare hrvatske graničarske porodice, koja je već za vrijeme carice i kraljice Marije Terezije proljevala svoju krv na bojnim poljima. 1870. je godine svršio terezijanium vojnu akademiju u Wiener Neustadtu. Sasvim sam, bez ičije pomoći, ali sa poznatom hrvatskom ustrajnosti, pošao je mladi nadporučnik stazom, koja ga je dovela do odličnog mjesta u staroj hapsburškoj vojsci. Poslije svršene vojne akademije, stupio je u generalštab, a 1882. bio je pri okupaciji, pa je sa svojim starim prijateljem Conradom od Hötendorf-a obišao bojno polje rusko-turskog rata. Kad mu je bilo oko 40 godina bio je već šef evidenc-biro-a. Predavao je historiju i strategiju u našim najvišim vojnim školama. Ali nikad se neće zaboraviti vrijeme, kada je pukovnik pl. Vojnovich zapovijedao 26. pukovnijom u Gran-u. Već tada se opazila njegova najjača karakterna crta: dobrotu. Još danas se 26. pukovnija rado sjeća

njegovog imena, i onog vremena kada im je bio starešina, koji se spravom mogao nazvati ocem ove pukovnije.

Kratko je vrijeme bio pješadijski brigadir u Pragu, a u proljeće 1902. godine postavljen je general-major Vojnovich za direktora carske i kraljevske vojne arhive. Njegov je predhodnik na ovom položaju bio podmaršal Heinrich von Wetzer, koji je u vojnim i naučnim krugovima priznat kao kapacitet prvoga reda. Wetzera je zasluga, što je vojna arhiva devedesetih godina prošlog stoljeća bila pravi naučni institut prvoga ranga.

Kao što se podmaršal von Wetzer može smatrati kao klasični historičar naučnjak, tako se isto može general pl. Vojnovich smatrati za najmodernijeg historičara u duhu narodnom. Mnogo je pl. Vojnovich naslijedio od Wetzera, ali u mnogome i odstupa od njega i time stekao veliku zaslugu u pisanju historije svoje otadžbine. On je bio prvi popularni pisac historije na naučnom temelju. Bio je uvijek oduševljen zato, da slavnu historiju austro-ugarske monarhije unese što više u narod i nije žalio truda da ovaj svoj cilj postigne. Imao je velikog uspjeha u ovome, jer je kao dobar poznavalac ljudi umio oko sebe da skuplja pomagače i njih da oduševi za nov rad. Vješto je umio da izda posao svojim mlađim tako da su svi saradnici imali jaku volju za rad. Kako se general pl. Vojnovich teško rastao sa svojom 15 stogodišnjom službom kao vojni arhivar, može se viditi iz zapovjedi koju je general pl. Vojnovich 3. januara 1916. godine podnio vojnoj arhivi:

„Svojevoljno, ali ipak teškim srcem, predajem danas svoju dužnost u mlagje ruke. Bacam pogled na minulih četrdesetpet godina službe, koji su puni rada i uspjeha i stoga se povlačim iz službe sa osjećanjem, da sam svoju dužnost ispunio. Jednu i po doceniju sam radio kao direktor vojne arhive i uvijek sam bio oduševljen, da slavnu historiju Austro-Ugarske što više obznamim. Ako sam u ovome uspio, imam da zahvalim znanju i vrjednoći svojih pomagača, koji su pomogli, da se moja ideja u djelo privede. Ovim mojim vjernim (drugovima) pomagačima blagodaram od sveg srca i uvjeravam ih, da ću ih se uvijek sjećati, kada se mila slika vojne arhive pred mojim duhovnim očima opet pojavi.“

Mož sljedbenik gospodin general major v. Hoen smatran je već duže vrijeme, kao budući šef vojne arhive i veoma je cijenjen, jer on je radnik na historijskom polju, dakle pravi čovjek za ovo mjesto. Ja sam uvjeren, da će vojna arhiva pod njegovom upravom imati nov cilj, a i velikog uspjeha, koji ću ja rado potpomoci. Želim vojnoj arhivi, njenom novom šefu i svim njegovim članovima sve što je najbolje.“

Sa puno časti povukao se general pl. Vojnovich. Odlikovan je velikim krstom reda Franje Josipa, počasnim znakom (poveljom) za umjetnost i nauku, i prije je kratkog vremena naime-novan za člana carske akademije nauka. Od njegovih je mlađih, prijatelja i drugova veoma cijenjen i omiljen što je znak, da general pl. Vojnovich, nije bio samo dobar vojni, već i plemenit čovjek, čije će ime ostati nezaboravljeno

voljno i na stanje drugih saveznika. Sa čugjenjem ističu listovi, da u većem dijelu Crne Gore polaganje oružja teče bez ikakve smjetnje i da se na mnogim stranama dobija utisak, kao da je narod radostan što je njegovim patnjama kraj došao. Šta više u mnogim se mjestima austro-ugarske čete svečano dočekuju. To je znak o „uspješnom radu austro-ugarskih agenata“ (?). S toga netreba precjenjivati vijesti o prekidanju pregovora.

Berlin, 28. januara.

„Berliner Tageblatt“ javlja iz Lugana: Petrogradski dopisnik „Corriere della Sera“ opisuje teški utisak, koji je u krugovima sviju stranaka Rusije izazvala vijest o padu Lovčena i Cetinja. Taj dogadjaj baca u veliku krizu cio slovenski svijet. Da bi se izbjegla dalja iznenagjenja ruska štampa traži, da se preduzmu potrebne mjere protivu Grčke.

Prijestolonasljednik Danilo o držanju Crne Gore.

Crnogorski prijestolonasljednik Danilo dao je slijedeću izjavu: „Mi, Srbi i Crnogorci držali smo ono, što smo obećali. Najboljim su dokazom nebrotjeni srpski i crnogorski grobovi. Naše rijeke crvene se od prolivene krvi; žrtvovali smo više, nego što smo smjeli.

Dalje se ne možemo žrtvovati za posebne interese naših prijatelja, jer prijateljstvo država ne može trajati do samouništenja. Srbija je za svoje prijatelje već počinila samoubojstvo, jer je vjerovala u obećanja u pomoć, a sad se je očekivalo od nas, da i mi slično učinimo. No mi smo došli do uvjerenja, da se ne može vječno održati prijateljstvo, koje nosi isključivo jednostranu korist. Ljuto smo se prevarili u nadi, da ćemo smrviti svoje neprijatelje, ako ih s više strana napadnemo. Iskustvo nam je pokazalo, da je neprijatelj na svakoj fronti našao dovoljno dobro izvježbanih četa.

Središnje su vlasti oslobodile Galiciju, zaposjele

Poljsku, te prodrli duboko u Rusiju unatoč novom neprijatelju, Italiji. Jurišem osvojile su središnje vlasti Srbiju, dok su Francuska i Engleska na zapadnoj fronti žestoko navaljivale. Galipolje su ispraznili naši prijatelji u vrijeme, kad je Rusija sputavala snažne neprijateljske sile u istočnoj Galiciji. Crna se je Gora otrijeznila i napustila sanju o nepobjedivosti svojih prijatelja. Ne može se doduše ustvrditi, da je pomoć Engleza i Francuza uvijek zakasnila, ali činjenica je, da je neprijatelj na svim balkanskim ratištima bio uvijek u tako povoljnom položaju, da je ta pomoć došla prekasno. Što koristi Srbiji, ako se utvrdi Solun, a jednako ne koristi ni Crnogorcima, ako se u Arbaniji iskrcavaju čete. Često se govori, da je Italija izgubila Lovčen. Prema tomu je zacijelo Engleska izgubila Antwerpen. Jer čemu bi se inače Engleska toliko uzrujala na vijest o padu Antwerpena.

Sad se ponavlja ista ova igra s Lovčenom. Lovčen smo izgubili mi, Crnogorci, jer je izostala tvrdo obećana pomoć. Trebali bi smo manje saučestća, ali više pomoći. Ovu su nam pomoć uskratili. S ovih smo razloga morali doći do odluke, da spasimo, što se još može spasiti: život našega naroda.

Agenturska i posrednička radnja

Sándor Pollák

— NOVI SAD, Ulica Kossuth Lajoš 11, —

preporučuje svoje prvoklasno komisiono stovarište, kao i svoje prvoklasno posredništvo.

Moja kemička čistiona i bojadisaona odijela, opet je za moje mušterije otvorena.

Anton Kellner

Bojadisar i kemički čistilac.

— BEOGRAD, Zeleni venac br. 14. —

Tvornica: DUŠANOVAC, KRALJEVA UL. 16.

Petrolej

Benzin

Mašinski zejtin

Zejtin za jelo

Terpentin

Ricinov zejtin

liferuje prompt

Ölfabrik M. Elfer G. m. b. H.

Wien I., Krugerstrasse 3.

U RADNJI

Russo i Kalmića

Beograd, Vasina ulica 5.

— preko puta Narodnog Pozorišta —

ima na prodaju jedna velika količina

obuća-cipela

muških i ženskih

ROBA ODLIČNA,

cijena niska, — prodaja na jedan par na više.

Velike partije

sapuna, svjeća, pirinča, konzerva, kao i sviju ostalih životnih namirnica, prodaju se vrlo povoljno. Za adresu upitati u upravi „Beogradskih Novina“

Kraljevsko ugarska

Klasna lutrija

glavni zgoditak MILION KRUNA

dalji zgodici po

KRUNA

600.000 400.000 200.000 100.000
90.000 80.000 70.000 60.000 50.000 i t. d.

vučenje je 1. i 3. februara 1916.

Cijena lozova:

osmina	četvrtina	cio loz
8 kruna	16 kruna	32 kruna.

Poručite lozove odmah poštanskom kartom. Svakoj porugjini biti će priložena od strane banke položnica za poštansku štedionicu, kojom može svako besplatno poslati novac. Bliže izvještaje šalje besplatno

Bankovna kuća

Josip Krausz & Ko.

Veliko-kolektor lozova ugarske klasne lutrije,

Osijek.

c 25

CARO I JELLINEK DR. S. O. JAMSTVOM

Beč I., Deutschmeisterplatz 4.

roduznice: Bodenbach, Budapest, Halbstadt i Trst

preuzimaju prevoze sviju vrsti u balkanske države.

Upute badava.

Berthold Goldstein

BEOGRAD, Simina ulica 16

koji po naročitom odobrenju c. i kr. vlasti :: otvorio u Beogradu ::

izvoznju i uvoznju trgovinu

preporučuje za sada svoje usluge za uvoz

životnih namirnica i konsumnih artikala

sviju vrsta. Docije će početi rad i sa izvozom. Za sada treba brzjave i pisma upućivati na adresu

Berthold Goldstein, Zemun

PAŽNJA!

PAŽNJA!

— Za sopstvenike mlinova —

Tarjan und Comp.

BUDAPEST V. Esáky u. 8.

ustanova za uregjenje mlinova i sva tehnička uregjenja,

liferuje sve vrste mašina za mlinove, kao i sve tehničke artikale za mlinove i tvornice najbolje vrste, po najnižoj cijenama. Kod pregradjivanja mlinova i preuregjenja daje i stručnjačke savete.

TRGOVAČKA POSLOVNICA

Franjo Kleščić — Zagreb

— Ilica 12. —

Dosvolom c. i kr. vojne oblasti otvoriti ću za kratko vrijeme svoju poslovnicu u Beogradu, u kojoj ću se baviti kupnjom i prodajom na vlastiti račun kao i posredovanjem za sve vrste robe i pića.

Naročito u veliko i malo prodajem hrvatska vina.

Bilježim se osobitim štovanjem

Franjo Kleščić.

25

Traže se obavještenja.

Švicarski ured „Züricher Bureau für Aufsuchung Vermisster“ Zürich (Schweiz), traži obavještenja o današnjem mjestu stanovanja, i to:

pod br. 15315 — gospoje **Babete Uskoković**, rođjene Eischer iz Biel-a (Švicarska) — supruge srpskog pjesnika i bivšeg sekretara ministarstva finansija Milutina Uskokovića. O njoj već od dužeg vremena nema nikakvih vijesti i njena porodica se mnogo brine za nju;

pod br. 15514 — gospoje **Anastasio Christodulo** iz Beograda, ranije sa stanom u Pozorišnoj ul. 16, ili 20, ili 56;

pod br. 15516 — o gospodinu **Karlu Oskaru Fermannu**, iz Beograda, ranije sa stanom Bitolska ul. 51.

Mi molimo naše čitaoce, da svaki, koji nešto zna o gore navedenim ličnostima, ili mu je poznato, gdje se one sada nalaze, izvjesti najbliže vojne vlasti, ili eventualno, ako je moguće, pošlje i izvještaj upravi „Beogradskih Novina“ u Beograd.

Firme sviju vrsta

ZA UREDE I PRIVATNA LICA

po porugjini šalje odmah

DAVID FRANK, firmopisac

Brod na Savi. — Telefon 75.

Bliža obavještenja daje uprava ovog lista.

c 21

primlelo opštoj stvari. Očevidno lebdi blagoslov Božiji nad našom pravednom stvari. O neprobojni zid razbili su se svi napadi neprijateljevi, i baš ovih dana je Moja vojska na južnim granicama Dalmacije izvojevala sjajne uspjehe, koji čine sjajni list u historiji naše otadžbine, i koji će doprinjeti, da se važni dijelovi ove kraljevine u buduće osiguraju od neprijatelja. Uz pomoć Božiju, i hrabrošću Moje junacke vojske i flote poći će za rukom, da Našim ljubljenim darovima pružimo častan mir. Za uvijek pak ostati će kao dragocjena uspomena ovog velikog vremena, živo osjećanje tijesne veze, koje vi zastupnici zemlje tako bliske bojištu, a ipak tako jake, danas izraziste. Molim vas, da svima vjernim stanovnicima Moje kraljevine Dalmacije izrazite Moju srdačnu blagodarnost na poslatim mi pozdravima i da im kažete, i da ću se i na dalje roditeljski starati o toj Meni tako dragoj zemlji, koja je nerazdvojnim vezama vezana za Moj prijesto i za Moj Dom, kao i da se nadam da će skoro nastupiti vrijeme novog rada u miru i plodnog napretka.

Poslije poduže održanog cercla car i kralj je izvolio odpuštiti deputaciju, ponovo zablagodarivši na pozdravima i izrazima odanosti.

Iz Schönbruma je deputacija otišla u ministarstvo unutrašnjih poslova, gdje je primljena od ministra unutrašnjih djela kneza Hohenlohe, koji je deputaciju primio i pozdravio u ime predsjednika vlade, koji je na putu van Beča. Predsjednik dalmatinskog sabora Ivčević saopštio je o milostivom prijemu kod Njegovog Veličanstva cara i kralja i podnio je nekoliko molba.

Ministar knez Hohenlohe u jednom dužem govoru istakao je važnost uloge, koja je dodijeljena dalmatinskoj kraljevini. Važnost ove uloge naročito je istaknuta u posljednje vrijeme. A vlada, imajući u vidu značaj Dalmacije i vjernost dalmatinskog pučanstva, neće zaboraviti, da učini sve, što bude potrebno, da se svima potrebama Dalmacije obrati naročita pažnja, kako bi skora budućnost stotruko vratila žrtve, koje je pučanstvo Dalmacije prinelo u ovome ratu za dobro države, a time i za sebe samo.

Polaganje oružja crnogorske vojske.

K. B. Beč, 27. januara.

Zvanično se objavljuje slijedeće: 25. januara u 6 sati po podne potpisani ugovor o polaganju oružja crnogorske vojske. Ugovor glasi.

1. Carskim i kraljevskim vojnim vlastima ima odmah da se izruči sve oružje i municija, zajedno sa svim topovima i mašinskim puškama, ručnim granatama, bombama i t. d. Ima da se preda i ratni materijal svake vrste, pa bio on privatna ili državna svojina.

2. Način na koji će se predavati oružje i municija: U mjestima Podgorici, Nikšiću, Kolašinu, Danilovgradu, Savniku, Andrejevici, Goranskom predaje svaki Crnogorac sve oružje i municiju što se kod njega nalazi. Predaju će izvršiti u onom mjestu, koje mu je najbliže. Predaja ima da se izvrši u roku od tri dana po potpisu ovog ugovora, a za planinska mjesta, gdje je otežana komunikacija, ovaj rok se produžuje na šest dana. Iz gore navedenih mjesta prenijeti će se oružje i municija, na crnogorskim kolima, a koliko ovih kola ne bude dovoljno, na austro-ugarskim kolima, u mjesta Nikšić, Danilovgrad i Podgoricu, gdje će ostati pod stražom carskih i kraljevskih vojnik vlasti. U koliko budu potrebna kola za prevoz tražiti će crnogorska vlada od carske i kraljevske posadne uprave, i navešće tačno mjesto za koje se kola traže i težinu municije i oružja, koje se ima prenijeti. Časnici smiju da zadrže svoje sablje. Vatrenim oružjem mogu biti naoružani policijski činovnici i žandarmi sviju okružja, i granična straža prema Arbaniji. Dalje se dozvoljava, da u graničnim krajevima prema Arbaniji i jednim dijelom prema Sandžaku, povjerljivi vladini ljudi smiju nositi revolver. Svaki Crnogorac, kome je dozvoljeno da nosi oružje, mora stalno da nosi odobrenje istavljeno od crnogorske vlade, koje će imati da glasi na ime. U protivnom slučaju, svaki onaj, koji se posle odredjenog roka ostavljenog pod tačkom 2., nagje da nosi oružje biti će smatran kao neprijatelj i ubijen ili razoružan i predan vojnim vlastima na dalji postupak. Crnogorska vlada će učiniti konkretan predlog carskom i kraljevskom vojnom zapovjedništvu na Cetinju, koliko lica u Crnoj Gori treba ostaviti pod oružjem, i kakvu vidnu oznaku ova lica nose, upravo kakvu će ozvaku nositi.

3. Kako su carske i kraljevske čete posjele sada već skoro cijelo crnogorsko zemljište, slobodno im je da do zaključenja mira nastave preko crnogorskog zemljišta svoje operacije, a u tome ih Crnogorci neće ni sprečavati ni uznemiravati. Crnogorska vlada će u ovom smislu činiti carskim i kraljevskim četama sve

moгуće olakšice. u pogledu stanova, drva, vode i transportnih sredstava, u koliko to skromna sredstva zemlje budu omogućavala.

4. Crnogorska vlada preuzima garanciju, u koliko to stoji u njenoj moći, da će se svi za oružje sposobni ljudi, koji ostanu u svojim mjestima, mirno vladati i da neće voditi nikakvu agitaciju protiv Austro-Ugarske. U slučaju, da bi se gdje pojavila agitacija ili nemiri ozbiljnog karaktera, može carsko i kraljevsko zapovjedništvo da zavede u tim krajevima potreban vojni nadzor. Crnogorska vlada će i sama, u svakom potrebnom slučaju, tražiti i oružanu pomoć carskih i kraljevskih četa. Sva pristaništa, željeznice i utvrgjenja nalaze se već u rukama carskih i kraljevskih četa, i mogu do zaključenja mira i dalje ostati u njihovim rukama. Crnogorska vlada izjavljuje da u zemlji ne postoje više nikakva utvrgjenja, ali ako bi ih ipak bilo carskoj i kraljevskoj vojsci je slobodno, da ih posjedne.

5. Svi austro-ugarski i njemački zarobljenici biti će pušteni u slobodu 25. januara ove godine, i imaju se toga dana predati carskom i kraljevskom vojnom zapovjedništvu u Podgorici; crnogorski zarobljenici biti će predani odmah po zaključenju mira. Crnogorski delegati mole pak, da se zarobljeni Crnogorci puste i prije zaključenja mira. Oni Crnogorci, koji su se predali carskoj i kraljevskoj vojsci poslije 17. januara u 8 sati i 30 minuta izjutra, kada je potpisan ugovor o polaganju oružja, ne smatraju se kao zarobljenici, i njima će u najskorijem roku biti dozvoljen povratak kućama.

6. Upravu u Crnoj Gori vršiti će crnogorske vlasti, austro-ugarska vojna zapovjedništva mogu u svako vrijeme zahtjevati njihovu pomoć.

7. Sva podvozna sredstva, koja se nalaze na Skadarskom jezeru imaju se popisati i spisak predati carskom i kraljevskom vojnom zapovjedništvu u Cetinju. Koliko je moguće ova podvozna sredstva treba prenijeti u Virpazar. Sva od ovih podvoznih sredstava, u koliko ne budu potrebna carskim i kraljevskim vojnim četama, vratiti će se sopstvenicima.

8. Kraljevska crnogorska vlada će, od 25. januara, u koliko to bude potrebno, stalno izvještavati carsko i kraljevsko vojno zapovjedništvo u Cetinju, o toku predaje oružja.

9. Crnogorski delegati će saopštavati, gdje se kada nalazi odgovorna crnogorska vlada; za sada se nalazi u Podgorici.

10. Crnogorski delegati mole, da se pregovori za zaključenje mira što prije povedu, jer bi se time umirljivo moglo utjecati na pučanstvo.

Ugovor su zaključili i potpisali opunomoćeni delegati.

Cetinje, 25. januara, 1916.

Carsko-kraljevski delegati: von Weber, podmaršal, Schuppich, generalštabni major.

Crnogorski delegati: general Bečić, major Lompar.

Balkanske vijesti.

Crnogorski ministar predsjednik o slomu Crne Gore.

Razgovor s francuskim novinarom.

Ženeva, 27. januara.

Iz Lyona se javlja: Kao što se moglo predvidjeti, Kralj Nikola se samo nekoliko minuta bavljao s novinarima, poslije čega je poslao ministra predsjednika Mijuškovića, koji se s novinarima poduzeo razgovarao.

Prije svega on se žalio na Srbiju i Rusiju, koje su znale, da se Crna Gora nalazi u pritisnutom stanju, pa su ipak slale vrlo malo oružja i životnih namirnica. Vrlo brzo nestalo je bilo hrane; jedna funta brašna koštala je 10 kruna. Poslije je došlo osvojenje Lovčena; našim trupama nije bilo moguće, da se održe pod strahovitim djelovanjem austro-ugarske artiljerije.

Htjeli smo, da dobjemo vremena, pa smo prvo zatražili primirje, a posle pristupanje pregovorima o miru. Na taj način pružena je kralju mogućnost, da sa porodicom pobjegne. Teškom mukom pošlo je kralju za rukom, da pobjegne ispred samog dolaska austro-ugarskih četa. Što su princ Mirko i tri člana vlade ipak bili ostali, to je učinjeno samo s toga, što su naši generali prijetili, da će odmah otputovati. Kralj Nikola je bio zabranio princu Mirku, da sa Austrijancima stupi u pregovore. Nije istina, da smo mi sa Austro-Ugarskom zaključili tajni ugovor, inače nebi bili uništeni. Na završetku je rekao Mijušković: „Protivu austrijskih 30.5 merzera nismo mi mogli ništa učiniti“.

Srbi na Krfu.

K. B. London, 29. januara.

Pariski dopisnik „Daily Mail“-a javlja: Kada sam u ponedjeljak odlazio sa Krfa, srpske čete su iskrcavane na malom ostrvu Vido, sroču Krfa. Pripreme, koje su učinjene za smještaj srpskih četa sasvim su primitivne. Posvedneveno umiru ljudi, jer poslije višednevnog gladovanja ne mogu da prime hranu. Na Krfu se nalazi samo srpska vlada, tamo više nema ni jednog vojnika.

Italija hoće da brani Valonu do krajnosti.

K. B. Hag, 28. januara.

„Reuter“ javlja iz Rima: Jučeranj je ministarski savjet riješio, da se Valona najodlučnije brani. Potrebne mjere već su učinjene.

Najnovije brzojavne vijesti.

Svečan ručak u Schönbrunnu povodom rođendana njemačkog cara.

K. B. Beč, 29. januara.

Prilikom svečanog ručka, koji je juče bio u Schönbrunnu povodom rođendana našeg velikog saveznika, Njegovog Veličanstva njemačkog cara Wilhelma II., napio je car i kralj Franjo Josip slijedeću zdravicu:

„Sa vanrednom iskrenošću ja se danas sjećam Njegovog Veličanstva njemačkog cara i kralja Pruske, moga dragog prijatelja i vjernog saveznika u ovom nami zlobno nametnutom ratu, kojeg mi u tijesnom oružnom bratstvu zajednički vodimo. Od godine dana na ovome bilo je vrlo značajnih događaja na bojnim poljanama i mi možemo sa zadovoljstvom i ponosom pogledati na dosadanje vojničke uspjehe. Zadahnuti najboljim nadama za budućnost i prožeti osjećajima nepokolebivog prijateljstva prema Njegovom Veličanstvu caru i kralju, uzimam ja, duboko potrešenim srcem, iskrenog učešća u današnjoj svečanosti Njegovog rođendana i gajim najljepše želje za dalje njegovo povoljno zdravlje i za pobjedu naše pravedne stvari. Živjelo Njegovo Veličanstvo car njemački i kralj pruski!“

Šef bugarskog generalštaba o bezizglednosti ruske ofenzive.

Sofija, 27. januara.

Šef generalštaba Žosrov je izjavio jednom od urednika „Dnevnika“, da je stanje saveznika na svima ratnim frontovima odlično. Pokušaj Rusa, da probiju besarabijski front, vrlo ih je skupo stao. Prema obavještenjima koje ima Žostov, u Besarabiji ima hiljadama ranjenih. Austro-ugarska vojska može se ponositi svojom snagom i svojim uspjesima, već i stoga, što su Rusi pouzdano računali, da će baš na besarabijskom frontu odlučno uspjati. Razočarenje je poslije posljednjeg, ruskog poraza moralo na već i inače pali duh ruske vojske vrlo jako uticati. Ako su Rusi do sad imali izvjesnu nadu u uspjeh — danas, poslije posljednjeg poraza, ne mogu se više ničemu nadati.

Ministarska savjetovanja u Budimpešti.

K. B. Budimpešta, 28. januara.

Radi savjetovanja o privrjednim pitanjima, koja stoje u vezi sa ratom, prispjeli su po podne u Budimpeštu ministar predsjednik graf Stuerghk, ministar trgovine Spitzmüller, ministar finansije Leth, ministar željeznica Forster i ministar poljoprivrede Ženker, — svi sa svojim stručnim referentima. U pet časova po podne bilo je u ministarstvu finansije poduzeo savjetovanje sa mađjarskim ministrima i njihovim stručnim referentima, koje će se sutra nastaviti.

Demonstracije za mir u Engleskoj.

Žene radenice demonstriraju u Bristolu za mir.

K. B. London, 28. januara.

U oči rastanka kongresa radenika, koji pripadaju sindikatu održan je u Bristolu zbor žena radenica, koji se sa svim izjasnio za mir.

Nema više irskih rekruta za englesku vojsku.

K. B. London, 28. januara.

„Times“ javlja iz Dublina: Broj novih rekruta toliko je opao, da se dopuna za irske bataljune mora uzeti iz Engleske.

Rusija teži za mirom.

Stockholm, 26. januara,

Dr. Karlgren, vlasnik lista „Dagens Nyheter“, koji se nedavno vratio sa svoga puta po Rusiji, piše u svome listu, da mu je vojga kadeta Rodičev rekao, da se ravnodušnost prema ratu neobično širi po cijeloj Rusiji, i to tolika ravnodušnost, koju još samo jedno interesuje, a to je: kad će doći mir?

Umro je general pješadije Schönaich.

K. B. Beč, 29. januara.

General pješadije Franjo pl. Schönaich, raniji ministar rata, umro je iznenada danas po podne od kaplje.

Dnevne vijesti.**Sv. Savski dan.**

U prošli su četvrtak Srbi proslavili svoga prvog učitelja i presveštenika Sv. Savu. Beogradska je Saborna crkva bila puna svijeta, a službu su služili deset sveštenika na čelu sa protopresviterom gosp. Božom Jovanovićem. Dan je bio neobično prijatan, skoro proljetni, te je preko cijelog dana mnogobrojni svijet šetao po Kalimegdanu i glavnim ulicama do u samo veče. Toga dana svaki se mogao uvjeriti, da je stanovništvo Beograda, u svima društvenim slojevima, brojno znatno poraslo i da se gragjanstvo osjeća potpuno slobodno u svakom pogledu, da je ono — što su potvrdili mnogi beogradjani — zadovoljno, što je opet najbolji dokaz o bezprijekornom radu gradske uprave i predusretljivosti svih upravnih vlasti prema gragjanstvu. Beograd će, može se pouzdano reći, dosta brzo ući u svoj stari život.

Život u Nišu.

Kmet opštine grada Niša Hr. Ščjerbanov bio je ovih dana u Sofiji i tom prilikom dao zanimljiva saopštenja bugarskim novinama o sadašnjem životu u Nišu. U Nišu ima sada od prilike oko 30.000 stanovnika, a posvednevno se još vraćaju u Niš mnogi, koji su odande pobjegli. Sam grad Niš nije skoro ništa oštećen prilikom krvavih borba, koje su oko njega vođene, i u Nišu je povrćen već skoro sasvim normalan život. Srazmjerno su u Nišu životne namirnice vrlo jeftine i sve se danas već može dobiti u Nišu. Bijel hljeb od jednog kilograma košta 40 stotinki. U opštini niškoj rade 32 odbornika, koji su i pod srpskim vlastima radili u opštini.

Prefekt niške policije.

Sofijski listovi javljaju, da je za prefekta niške policije postavljen M. H. Faračov, advokat iz Sofije.

Srbi u Solunu.

Sofijski listovi primili su izvještaje iz Soluna, da oko 30.000 izbjeglica iz Srbije, koji se sada nalaze u Solunu, žive vrlo bijedno. Oni su ostavljeni na milost i nemilost engleskih i francuskih vojnika, kojima je stavljeno u zadatak, da ih hrane.

Izvršena smrtna presuda.

Smrtna presuda, koju je carsko njemački ratni sud u Jagodini izrekao 3. decembra 1915. godine nad srpskim seljankama Milevom, Milicom i Angjom Veselinović iz Majura, zato što su ubile njemačkog žandarmerijskog podčasnika Habua, potvrgjena je, i osuđene seljanke strijeljane su 12. januara ove godine.

Parobrodski saobraćaj Beograd—Zemun.

Kraljevsko ug. riječno i pomorsko plovidbeno dioničarsko društvo u sporazumu sa carsko i kraljevskim priv. dunavskim parobrodskim društvom otvara prevoznog saobraćaj između Zemuna i Beograda. Plovidba će vjerovatno otpočeti 1. februara.

Vrijeme je vožnje brodova kraljevskog ug. riječnog i pomorskog d. d. slijedeće:

Odlazak iz Beograda: 7, 9, 11 sati prije podne; 1, 3, 5, 7, 9 sati po podne.

Odlazak iz Zemuna: 6, 8, 10, 12, sati prije podne; 2, 4, 6, 8 sati po podne.

Cijene vožnje su 80 helera I. mjesto i 60 helera II. mjesto od osobe.

Vojnička lica plaćaju polovinu cijene.

Tramvajski saobraćaj u Beogradu.

Od 1. februara po novom biti će svakome dozvoljena vožnja na tramvajima.

Tramvaji će raditi na ovim prugama:

1. Kalimegdan—Milanova ulica—Makenzijeva.
2. Milanova ulica—Nemanjina—Željeznička stanica—Karagjorgjeva ulica.

3. Kalimegdan—Dušanova—Ratarska ulica.

4. Kalimegdan—Milanova—Aleksandrova ulica.

5. Slavija—Milanova—Makedonska ulica.

6. Milanova—Miloševa ulica.

Svaka kola biti će označena brojem pruge na kojoj saobraćaju. Cijena vožnje utvrgjena je sa 10 helera na svakoj pruzi.

Zvanične objave.

Nareguje se ovim, da pogodbe ili druge isprave, što se odnose na prodavanje, zamjenjivanje, darovanje i zavješavanje nepokretnih dobara, te su od časa kad je upravno područje ovog c. i kr. glavnog gouvornementa zaposjednuto, u njemu sastavljene i utvrgjene, ili će se u naprijed sastaviti i utvrditi, za tim i zalaganje ili opterećivanje nekretnina, sve kad bi pogodbe ili isprave bile sastavljene izvan granica ovdašnjeg područja, nemaju nikakvu vrijednost, niti su prikladne da budu ubilježene u javne knjige i registre. — C. i kr. glavni gouvornement pridržava sebi pravo, da dozvoli izuzetke od ovog naređenja.

C. i kr. vojni glavni gouvornement.

Tko ratnoga zarobljenika ili civilnu osobu iz drugoga mjesta kod sebe drži i hrani, a da to ne prijavi vojnoj ili mjesnoj vlasti, ili pomaže mu bjegstvo biti će stavljen pred prijeku sud.

Carsko i kraljevski vojni glavni gouvornement.

Svi roditelji i staraoci učenika i učenica osnovnih škola u Beogradu imadu prijaviti djecu u zgradi broj 10. u Avalskoj ulici i to od 29. januara do 5. februara po novom kalendaru, od 8—12 sati pre podne i od 2—5 sati po podne. Roditelji i staraoci djece prijavljivati će svoju djecu za I. razred (novi gijaci) i za II, III. razred i t. d. (stari gijaci). Tko se ne odaziva ovom nalogu biti će strogo kažnjen. U gore pomenutoj zgradi svaki će pri upisu dobiti potrebna obavještenja.

Carsko i kraljevsko kotarsko zapovjedništvo.

Ovim se stavlja do znanja, da oni kavanari, restaurateri i gostioničari, koji žele na pojedine dane svoje lokale imati otvorene preko vremena i to najdulje do jedanaest sati noću, imadu svaki puta za to zatražiti dozvolu kod c. i k. policijnog komisariata i uplatiti svaki puta taksu od 6 kruna. Gdje je u interesu putujućega opštinstva, da pojedini lokali stalno mogu biti do jedanaest sati noću otvoreni, može se zamoliti za to stalna dozvola. Stalna taksa za dozvolu

biti će odregjena. Ovom prilikom se ponovo naglašava, da se gore spomenuti javni lokali imadu zatvarati u 8 sati u veče. Ovo vrijeme imade se najstrože održavati. Kada stup na snagu ova objava (na 1. februara 1916). prestaju sve druge podjeljene dozvole obzirom na čas zatvaranja.

Beograd. dne 29. januara 1916.

Carsko i kraljevski policijni komisarijat.

Zaštita njemačkih povjerilaca u Srbiji.

Prema jednom izvještaju njemačkog glavnog vojnog stana, zapovjedništvo Mackensenove vojske na Balkanu štitiće se interese njemačkih povjerilaca u krajevima bivše Srbije, kao što će se štiti i interesi austro-ugarskih i bugarskih povjerilaca.

Novi bugarski okruzi.

Sofijska „Balkanska Pošta“ javlja, da su do sada obrazovani ovi novi bugarski okruzi: bitoljski, štipski, kumanovski, ohridski, skopski, tetovski, kavadarški, niški, pirotski, vranjski, negotinski i zaječarski.

Ispravka.

Od jednog čitaoca našeg lista u Dolomitima, s navodom na naš članak „vijesti o miru“ u 6. broju, umoljeni smo, da ispravimo, da nije „Neue Züricher Nachrichten“ rasprostro poznati članak o miru, nego „Neue Züricher Zeitung“, list ententi prijateljski naklonjen, a osnovan engleskim kapitalom.

Saopštenja iz publike.

Tko hoće da pruži ruku sreći neka pročita današnji oglas bankovne kuće Josip Krausz i komp. iz Osijeka o lozovima kraljevsko ugarske klasne lutrije.

Varoški odbor u Beogradu

održati će na dan 1. februara u kancelariji Ekonomata u 3 sata po podne

— licitaciju —
za izdavanje kioska

koji se nalaze na opštinskom zemljištu, a to su kiosci:

kod „Slavije“. na Cvetnom Trgu, na Velikoj Pijaci, na Palilulskoj pijaci, na Marvenoj pijaci, na Kragujevačkom gjeremu, kod Monopola i kod Akademije.

Javljam cijenjenim mušterijama, da sam započeo radnjom u svom

modnom salonu

za gospojinske haljine.

Milan Josifović,

Dečanska ul. br. 3. I sprat.

Mali oglasnik.

OPERATOR

Dr. Slavka Mihajlović, specialista za ženske bolesti, prima svakog dana od 2—4 sati po podne. Stan Kralj Milutinova ul. 37. c 22

Gjura Ivančić,

plete i opravlja stolice. Beogradska ulica br. 15. 19

Bolja žena,

koja dobro vlada i hrvatsko-srpskim i njemačkim jezikom, izvežbana u šivenju, kuvanju i ostalim kućnim poslovima, traži nameštenje. — Adresa: Amia Hausinger, Takovska 40 Beograd.

Inteligentna djevojka, iz bolje kuće, vešta u svima kućevnim poslovima a naročito u srpskoj i češkoj kuhni, koja je izučila i sve veštačke ručne radove, govori, srpski, češki i po malo njemački, traži nameštenje bilo kod djece, bilo kao pomoćnica gospodji ili da vodi kuću u porodici. Ponude slati ovom listu pod šifrom „1913“. 8 c

ŽENA vična domazluku traži nameštenje za

kuvaricu,

Kralja Milutina ulica br. 8. pozadi u dvorištu. 16

Jedna ili dve nameštene sobe

sa električnim osvetljenjem, zaseban ulazak, izdaju se odmah, Balkanska ul. 23. c 26

Ženska,

koja njemački piše na pisačkoj mašini, a pored toga ako još zna i stenografiju, može odmah dobiti mjesto. U obzir se uzimaju samo prvoklasne snage. Neka se javi između 10—11 sati prije podne. Wirtschaftsgruppe des Militärgeneral-Gouvernements, Knjaz Mihajlova ulica 40. Soba 31.

Kome je potreban dobro ispitani mašinista

neka se javi administraciji ovog lista pod šifrom „mašinist 103“. 13

Djevojka,

činovnik, vična poslu na pisačkoj mašini, traži mjesto pri kakvoj kancelariji. Obratiti se upravi ovog lista pod: „Djevojka 105“. 18

Devojčica od 15 godina,

koja je svršila dva razreda gimnazije, prilično vlada njemačkim jezikom, htela bi stupiti u kakvu radnju kao prodavačica. — Obratiti se Janjićevo sokače br. 17, u Paliluli c 24

Lokal za dućan i stan,

sa 2 sobe i kuhinjom, traži se u Beogradu. — Ponude sa oznakom cijene poslati upravi ovog lista pod šifrom: „Mihaly Vajda No. 106“. c 27

Komptoaristkinja,

vešta samostalnom vogjenju knjiga, sastavljanju bilansa i inventara, traži odgovarajuće mjesto. — Dopise umoljava na upravu ovog lista pod šifrom „Samostalan knjigovogja 107“. 28

Knjigoveznica**Aleksandra Hristova,**

proširena je i renovirana od 1. januara, te se s toga preporučuje publici za izradu svih knjigovezačkih poslova, a naročito za povez bibliotečnih knjiga. Izrada najbolja i na vrijeme. Radnja se nalazi u Kralja Milutina ul. 38, između hotel „Slavije“ i gradske bolnice. Prima porugjbine i iz unutrašnjosti. c 23

Gertruda Brašel

javlja poštovanim gospojama i gospojicama, da se njen

Damen-Mode-Salon

za sada nalazi u Studeničkoj ulici 12., i da prima na izradu sve vrste haljina, kostima i mantlova. 12

Isgubljen novčanik.

Izgubio sam moj novčanik sa dokumentima, koje su mi izdale vojne vlasti u Kruševcu i Čupriji. U novčaniku je bilo 10 kruna i 2 marke. Ko nagje molim da preda vojnoj stanici u mjestu gdje se nalazi, Ljubo Urošević Kosovska ulica 39. Beograd.

Nestali.**Tražim,**

moga sina Dragića Sremčevića i moga brata Rajka Todorovića, i Stevana Sremčevića srpskog vojnika. Tkome je njihovo mjesto bavljenja poznato molim se, da javi administraciji „Beogradskih Novina“.